

Państwa barbarzyńskie i monarchia Karola Wielkiego

Podsumowanie

19

Polecenia podsumowujące

1. Opisz zmiany terytorialne państwa Franków od panowania Chlodwiga do Karola Wielkiego.
2. Przedstaw organizację władzy w państwie Franków za panowania Karola Wielkiego.
3. Wymień osiągnięcia kulturowe państwa Karola Wielkiego.
4. Omów znaczenie renesansu karolińskiego dla kultury europejskiej.

Nowe państwa barbarzyńskie

Od IV w. chrystianizowanie się plemion germańskich.
V–VI w. – powstanie nowych germańskich państw po upadku Cesarstwa Zachodniorzymskiego

- Wandalów
- Wizygotów
- Ostrogotów i Longobardów
- Franków

Arianizm – najpopularniejszą religią w państwach germańskich.
VI w. – upadek większości państw germańskich.

Kościół iroszkocki

Początki chrześcijaństwa w Irlandii związane z działalnością św. Patryka.
Rozwój niezależnego Kościoła iroszkockiego na terenie Irlandii, Szkocji oraz części Brytanii.

Cechy charakterystyczne Kościoła iroszkockiego

- występowanie elementów kultury celtyckiej
- życie religijne skoncentrowane wokół klasztorów
- przepisywanie dzieł starożytnych przez mnichów
- praktykowanie surowej ascezy
- działalność misyjna mnichów

Czasy Merowingów i pierwszych Karolingów

V w. – zjednoczenie Franków przez Chlodwiga.
496 – chrzest Chlodwiga.
VI w. – spisanie prawa salickiego.
Wzrost znaczenia majordomów kosztem władców.

732 – bitwa pod Poitiers – zwycięstwo Karola Młota nad Arabami.
751 – obalenie dynastii Merowingów i przejście władzy przez Pepina Krótkiego z dynastii Karolingów.
754 – sakra królewska Pepina Krótkiego.
756 – utworzenie Państwa Kościelnego.

Karol Wielki

771 – początek samodzielnych rządów Karola Wielkiego w państwie Franków.
Przyłączenie do monarchii Franków terenów położonych na północ od rzeki Ebro, państwa Longobardów, podbój Sasów oraz Awarów.
Chryścianizacja zajętych ziem.
800 – koronacja Karola Wielkiego na cesarza rzymskiego, odnowienie Cesarstwa Rzymskiego.
Uniwersalizm karoliński.

Organizacja państwa Karola Wielkiego

Administracja

- monarchia patrymonialna – państwo własnością władcy
- podział kraju na hrabstwa iarchie
- kontrola administracji terytorialnej przez urzędników królewskich (*missi domini*)
- urzędnicy dworscy
- nadawanie beneficjów urzędnikom

Gospodarka

- oparta na rolnictwie
- wielkie majątki ziemskie we władaniu monarchy
- reforma monetarna – wprowadzenie srebrnego denara

Armia

- dominująca rola ciężkiej jazdy
- piechota rekrutowana z osób wywodzących się z mniej zamożnych grup społecznych

Renesans karoliński

Okres intensywnego rozwoju kultury

- nawiązywanie do kultury antycznej
- tworzenie szkół przyklasztornych i przykatedralnych
- podział nauczanych przedmiotów na siedem sztuk wyzwolonych – *trivium* i *quadrivium*
- wzrost znaczenia kopistów
- wprowadzenie minuskuły karolińskiej

Znaczenie renesansu karolińskiego

- rozwój życia naukowego
- upowszechnienie się języka łacińskiego wśród elit
- wsparcie uczonych przez władzę
- reforma pisma
- podniesienie poziomu nauczania

Polecane publikacje

Gustav Faber, *Merowingowie i Karolingowie*, Warszawa 1994.
Rosamond McKitterick, *Królestwa Karolingów, 751–987. Władza – konflikty – kultura*, Warszawa 2011.
Ernst W. Wies, *Karol Wielki. Cesarz i święty*, Warszawa 2016.

